

حدیث علوم ۱۲۱

فصلنامه علمی
سال سی و یکم، شماره سوم
پاییز ۱۴۰۵

فصلنامه علوم حدیث به استناد نامه شماره ۳/۶۲۱۹ کمیسیون بررسی نشریات
۸۵/۷/۳
علمی کشور دارای امتیاز علمی - پژوهشی است.

هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا)

حجة الاسلام و المسلمین دکتر رضا برنجکار
(استاد دانشکدگان فارابی)
حجة الاسلام و المسلمین دکتر عبدالکریم بی‌آزار شیرازی
(دانشیار دانشگاه الزهراء)
حجة الاسلام و المسلمین دکتر عباس پسندیده
(استاد دانشگاه قرآن و حدیث)
دکتر سهیلا پیروفر
(دانشیار دانشگاه فردوسی)
حجة الاسلام و المسلمین دکتر محمدباقر حجتی
(استاد دانشگاه تهران)
حجت الاسلام و المسلمین دکتر سید علی دلبری
(دانشیار دانشگاه علوم اسلامی رضوی)
حجة الاسلام و المسلمین دکتر علی راد
(دانشیار دانشکدگان فارابی)
دکتر فاطمه علایی رحمانی
(استادیار دانشگاه الزهراء)
دکتر سید کاظم طباطبایی
(استاد دانشگاه فردوسی مشهد)
حجت الاسلام و المسلمین سید محمدکاظم طباطبایی
(استادیار دانشگاه علوم حدیث)
حجة الاسلام و المسلمین دکتر عبد الهادی مسعودی
(دانشیار دانشگاه قرآن و حدیث)
دکتر مجید معارف
(استاد دانشگاه تهران)
حجة الاسلام و المسلمین محمدعلی مهدوی راد
(استاد دانشگاه تهران)

صاحب امتیاز:

دانشگاه قرآن و حدیث

مدیر مسئول:

سید علی قاضی عسکر

سردبیر:

عبد الهادی مسعودی

جانشین سردبیر:

سید محمدکاظم طباطبایی

مدیر اجرایی:

محمدکریم صالحی

ویراستار:

محمد قنبری

صفحه آرا:

مهدی خوشرفتار اکرم

□

نشانی مجله:

قم، بلوار پانزده خرداد، شهرک جهاد،

مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث

ص. پ: ۳۴۳۱ - ۳۷۱۸۵

تلفن: ۳۷۱۷۶۱۳۱ - نمابر: ۳۷۷۸۵۰۵۰

امور مشترکان: ۳۷۱۷۶۴۱۳

نشانی در اینترنت:

<http://www.ulumhadith.ir>

پست الکترونیک:

ulumhadith@hadith.net

فصلنامه علوم حدیث براساس نامه شماره ۱/۲۲۱۴۰. پ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۳۰ مرکز منطقه ای
اطلاع رسانی علوم و فناوری دارای ضریب تأثیر (IF) از پایگاه علوم جهان اسلام (ISC) بوده و در
پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی به نشانی (www.sid.ir) نمایه می شود.

فهرست مقالات

- ۳..... مبانی و روش‌های اعتبارسنجی آیه الله سید مجتبی خامنه‌ای / سیدمحمدحسین میرشاه‌ولایتی، مجتبی پورموسی
- ۳۰..... گونه‌شناسی روایات شرح‌الحديثی / پریسا آدینه، پوران میرزایی، حبیب الله حیدری فرد
- ۵۶..... واکاوی روایات علم اهل بیت به «ما کان و ما یکون» و نقد انگاره غلوآمیز بودن آن‌ها / داوود افقی
- ۷۳..... ضابطیت عمار بن موسی ساباطی بر پایه بررسی تطبیقی و محتوایی / سعید مهرایی مهدی غلامعلی
- ۹۶..... میزان تأثیرپذیری دانشیان از آرای شیخ صدوق رحمته الله علیه / سیده فرناز اتحاد، سید محسن موسوی، محمود دیانی
- ۱۱۶..... жанمایی مسجدالاقصی در تراث حدیثی امامیه / امیررضا توکلی، مصطفی قناعتگر، عباس مفید

توجه نویسندگان محترم

۱. نشریه در تلخیص و ویرایش مطالب آزاد است.
۲. مقاله‌ها به شرط پژوهشی و مستندبودن منتشر می‌شوند.
۳. مقاله ارسالی از ۲۵ صفحه (هر صفحه ۳۰۰ کلمه) تجاوز نکند.
۴. مقاله ارسالی، باید دارای مقدمه، فصل‌بندی مناسب، نتیجه و کتابنامه بوده، حروفچینی شده و از طریق پایگاه ulumhadith.ir ارسال شود.
۵. مقاله ارسالی باید دارای بخش‌های ذیل باشد:
الف) چکیده فارسی مقاله، حداقل ۱۲۰ و حداکثر ۱۵۰ کلمه و حتی الامکان چکیده انگلیسی آن به همین مقدار.
ب) واژگان کلیدی فارسی و معادل انگلیسی آنها (حداقل ۳ و حداکثر ۵ واژه).
ج) تعیین رتبه علمی نویسنده.
۶. فهرست منابع در آخر مقاله، بر حسب حروف الفبایی، به شکل ذیل تنظیم گردد.
الف) برای کتاب: نام کتاب، نام و نام خانوادگی نویسنده، مترجم، محل انتشار، ناشر، نوبت چاپ، تاریخ انتشار.
ب) برای مقاله: عنوان مقاله، نام و نام خانوادگی نویسنده، نام نشریه، سال انتشار و شماره مجله.
۷. در ترجمه‌ها ارسال متن اصلی ضروری است.
۸. مقاله ارسالی نباید، در هیچ نشریه داخلی یا خارجی چاپ شده باشد.
۹. هزینه داوری و مسئولیت مقالات بر عهده نویسندگان است.

مبانی و روش‌های اعتبارسنجی آیه الله سید مجتبی خامنه‌ای؛

برپایه تقریرات درس خارج طهارت یا نجاست خمر

سید محمدحسین میرشاه ولایتی^۱
مجتبی پورموسی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۵/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۶/۱۱

چکیده

اعتبارسنجی حدیث از مسائل بنیادین در استنباط فقهی و فهم میراث روایی امامیه است. پژوهش حاضر با هدف تبیین مبانی و روش‌های اعتبارسنجی احادیث در اندیشه آیه الله سید مجتبی حسینی خامنه‌ای سامان یافته است. مسئله اصلی آن است که ایشان در ارزیابی روایت، بر چه معیارهایی تکیه می‌کند و نسبت میان منبع گزارش‌گر، راویان و متون حدیثی را چگونه می‌سنجد. داده‌های پژوهش از طریق مطالعه دقیق تقریرات درس خارج طهارت خمر گردآوری شده و تحلیل آن‌ها با روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد مبنای محوری در این دستگاه فکری، وثوق عقلایی به صدور است؛ بدین معنا که اعتبار حدیث نه برپایه اتصال سند و وثاقت یکایک راویان، بلکه براساس مجموعه‌ای از قرائن وثوق‌زا و وثوق‌زدا ارزیابی می‌شود. در این چارچوب، منهج رجالی، فهرستی و مشایخی به صورت تلفیقی به کار می‌رود و شهرت کتاب، اصالت منبع، جایگاه مؤلف، تلقی اصحاب و ساختار تألیف از مهم‌ترین قرائن اعتبار به شمار می‌آیند. در مقابل، تفرد، جهالت راوی، فساد مذهب، تضعیف رجالی و ناسازگاری مضمون با عنوان کتاب از عوامل تضعیف‌کننده وثوق‌اند. برآیند پژوهش آن است که در اندیشه آیه الله خامنه‌ای، اعتبار حدیث حاصل ارزیابی مجموعی و عقلایی شواهد است.

کلیدواژه‌ها: آیه الله خامنه‌ای، شواهد وثوق‌زا، شواهد وثوق‌زدا، روش فهرستی، اعتبارسنجی.

۱. دکترای علوم حدیث تطبیقی دانشگاه المصطفی (ع) (نویسنده مسئول) (Mostahfez257@gmail.com).

۲. دکترای علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم (mojtabapormusa313@gmail.com).